

POSTANOWIENIE

Dnia 23 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch

w sprawie z wniosku K. D.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej
na posiedzeniu bez udziału stron w dniu 23 maja 2023 r.
w przedmiocie zażalenia S. D.
na postanowienie z dnia 8 lutego 2023 r., sygn. akt Ko (Un) 14/22
o stwierdzeniu niewłaściwości rzeczowej
na podstawie art. 437 § 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

uchylić zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 8 lutego 2023 r., sygn. akt Ko (Un) 14/22 Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie stwierdził swoją niewłaściwość rzeczową do rozpoznania sprawy z wniosku K. D. z dnia 29 listopada 2022 roku, w przedmiocie stwierdzenia nieważności wyroku byłego Wojskowego Sądu Okręgowego Lubelskiego w Lublinie z dnia 18 sierpnia 1945 r., sygn. akt O 565/45, w sprawie przeciwko cywilowi A. S. i sprawę przekazał do merytorycznego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Lublinie

Zażalenie na powyższą decyzję wywiódł wnuk osoby represjonowanej S. D. Zażalenie to zostało przekazane do rozpoznania Sądowi Najwyższemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniesienie zażalenia zainicjowało kontrolę instancyjną zaskarżonego postanowienia, która skutkowałą jego uchyleniem.

Na gruncie niniejszej sprawy wskazać trzeba, że choć wywiedzione zażalenie nie prezentuje merytorycznej argumentacji uzasadniającej wzruszenie zaskarżonego postanowienia, to o konieczności jego uchylenia zdecydowały okoliczności dostrzeżone przez Sąd Najwyższy z urzędu. Powyższe wynika z proceduralnych uchybień, wobec których w aktualnym stanie sprawy wydanie postanowienia w przedmiocie właściwości było nieuprawnione. Dostrzec bowiem trzeba, że postanowieniem z dnia 4 listopada 2022 roku, sygn. akt Ko 59/22, Wojskowy Sąd Garnizonowy w Lublinie przekazał sprawę Wojskowemu Sądowi Okręgowemu w Warszawie (k. 11). Decyzja ta rodziła określone procesowe skutki. W doktrynie na tym tle wskazuje się, iż w wypadku właściwości miejscowej wykładnia systemowa art. 35 k.p.k. przez powiązanie tego przepisu z art. 38 § 1 k.p.k. prowadzi do wniosku, że sąd, któremu sprawę przekazano, nie może ponownie stwierdzić swojej niewłaściwości miejscowej i przekazać sprawy z powrotem sądowi przekazującemu albo innemu sądowi. Przepis art. 38 k.p.k. przewiduje bowiem możliwość wszczęcia sporu o właściwość miejscową. Podobnie w przypadku sporu o właściwość rzeczową lub funkcjonalną, nowelizacja z 2019 r. wprowadziła do art. 38 § 1 k.p.k. możliwość wszczęcia sporu także w tym przedmiocie. Oznacza to niemożność „odmowy” przyjęcia sprawy i zwrócenia jej z powrotem, np. przez sąd okręgowy do sądu rejonowego, który stwierdził swoją niewłaściwość rzeczową, tylko w takim układzie procesowym zachodzi konieczność wszczęcia sporu (D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, *Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany*, LEX/el. 2023, art. 35). W opisanych okolicznościach procesowych Wojskowy Sąd Okręgowy w W. nie był uprawniony do ponownego wydania postanowienia w przedmiocie stwierdzenia niewłaściwości rzeczowej. Właściwą procesową drogą było bowiem wszczęcie sporu o właściwość z Wojskowym Sądem Garnizonowym w Lublinie i postulowanie o przekazanie sprawy innemu sądowi. Wobec stwierdzenia zaistnienia wskazanego uchybienia, Sąd Najwyższy działający jako sąd II instancji na podst. art. 655 § 1 pkt 1 k.p.k., w wyniku rozpoznania zażalenia wniesionego osobiście na korzyść wnioskodawczyni, za konieczne uznał uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Aktualnie to w gestii Wojskowego Sądu Okręgowego w Warszawie pozostaje podjęcie dalszych, w jego ocenie uzasadnionych, czynności w sprawie.